

25 062

Wijziging van de inkomensgrens ziekenfondsverzekering voor AOW-gerechtigden

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 april 1997

Tijdens de behandeling van het voorstel van wet, houdende wijziging van de inkomensgrens ziekenfondsverzekering voor AOW-gerechtigden (25 062) in de Eerste Kamer op 17 december 1996 zijn door mevrouw Schoondergang en de heren Boorsma, Hendriks en Dees de nadelige effecten aan de orde gesteld van de overgang naar de ziekenfondsverzekering van particulier verzekerde oud-rijksambtenaren die in aanmerking kwamen voor vergoeding op grond van de zogenaamde Regeling ziektekostenvoorziening overheidspersoneel (Z.v.o.-regeling). De ABVA-KABO had uw Kamer kort voorafgaand aan de behandeling van het onderhavige wetsvoorstel schriftelijk op de inkomensachteruitgang van deze groep ambtenaren als gevolg van overgang naar de ziekenfondsverzekering gewezen.

Bij de behandeling van het wetsvoorstel heb ik toegezegd het probleem in zijn omvang goed te zullen inventariseren ten einde te achterhalen of het probleem structureel is dan wel slechts op incidentele gevallen betrekking heeft.

Van de zijde van uw Kamer is vervolgens verzocht om hierover in ieder geval in het begin van het volgende jaar te worden geïnformeerd. Met deze brief voldoe ik gaarne aan dat verzoek.

De Z.v.o.-regeling in het kort

De Z.v.o.-regeling is een aanvullende ziektekostenvoorziening voor actieve en post-actieve ambtenaren van de sectoren Rijk, Politie, Rechterlijke Macht, Defensie en Onderwijs. De regeling beoogt ambtenaren, die zich in het algemeen particulier tegen ziektekosten moeten verzekeren – wat hun ziektekosten betreft – zoveel mogelijk in dezelfde positie te brengen als ziekenfondsverzekerde werknemers in het bedrijfsleven. Gelet op dit doel is de Z.v.o.-regeling in hoge mate afgestemd op de Ziekenfondswet.

De Z.v.o.-regeling geeft – op aanvraag – recht op een tegemoetkoming, indien de ziektekosten die voor eigen rekening zijn, een bepaalde drempel, de zogenaamde Z.v.o.-drempel, overschrijden.

Onder ziektekosten worden verstaan: de premie van een ziektekostenverzekering, verschuldigd op basis van verpleging in de laagste klasse van een ziekenhuis, en de kosten van geneeskundige verzorging, indien en voor zover die voorkomen op een door de Minister van Binnenlandse Zaken vastgestelde vergoedingslijst.

In verband met het doel van de regeling is de Z.v.o.-drempel gebaseerd op het totale bedrag dat een ziekenfondsverzekerde werknemer verschuldigd is voor zijn ziekenfondsverzekering. De drempel is samengesteld uit het werknemersdeel van de procentuele ziekenfondspremie, de loonheffing over het werkgeversdeel van de procentuele ziekenfondspremie en een nominale premie die overeenkomt met de gemiddelde nominale ziekenfondspremie.

Het Z.v.o.-vergoedingspakket is sinds 1 april 1996 geheel afgestemd op het zogenaamde standaardpakket, zoals dat door de overheid wordt vastgesteld op grond van de Wet op de toegang tot ziektekostenverzekeringen (WTZ). De inhoud van de standaard(pakket)polis is vergelijkbaar met de verstrekkingen in het kader van de Ziekenfondswet.

De Z.v.o.-regeling en de Wet Van Otterloo

Gelet op het aanvullende karakter van de Z.v.o.-regeling is één van de uitgangspunten van de regeling dat zij geen toepassing behoort te vinden, indien op een andere – passende – wijze al een voorziening in de ziektekosten is getroffen. Aangezien de Z.v.o.-regeling op de Ziekenfondswet is afgestemd, wordt ziekenfondsverzekering aangemerkt als een passende voorziening. In de Z.v.o.-regeling is dan ook uitdrukkelijk bepaald dat ziekenfondsverzekerde Z.v.o.-betrokkenen geen recht hebben op een tegemoetkoming.

Als gevolg van de Wet Van Otterloo zijn onder andere gepensioneerde rijksambtenaren onder de werking van de Ziekenfondswet gebracht. Indien de inkomsten uit AOW-pensioen, aanvullend pensioen en eventuele arbeid lager zijn dan de zogenaamde inkomensgrens van de Wet Van Otterloo (f 35 300 per 1 januari 1997 en f 38 300 per 1 juli 1997), is men ziekenfondsverzekerde.

Voor gepensioneerde Z.v.o.-betrokkenen heeft de ziekenfondsverzekering tot gevolg dat zij geen aanspraak meer kunnen maken op een Z.v.o.-tegemoetkoming.

Inventarisatie van de inkomensgevolgen

De hierna volgende tabel bevat een inventarisatie van de inkomensgevolgen voor gepensioneerde Z.v.o.-betrokkenen die per 1 januari 1997 ziekenfondsverzekerde worden met een inkomen net onder de inkomensgrens van f 35 300 en die per 1 juli 1997 ziekenfondsverzekerde worden met een inkomen net onder de inkomensgrens van f 38 300.

Tabel inkomensgevolgen bij ziekenfondsverzekering van ZVO-gerechtigden

jaarinkomen van 35 300	alleenstaand	gehuwd
<i>PARTICULIERE VERZEKERING</i>		
ZVO-drempel (a)	1310	1310
spp-premie + omslagbijdr (b)	2864	5728
tegemoetkoming ZVO (b-a)	1554	4418
totale premielast (a)	1310	1310

jaarinkomen van 35 300	alleenstaand	gehuwd
<i>ZIEKENFONDSVERZEKERING</i>	5,4% over AOW 6,9% over aanvull. pensioen	
zf-premie over AOW (c)	1058	1472
zf-premie aanv.pensioen (d)	1083	1495
nominale zf-premie (e)	216	432
totale premielast (c+d+e=f)	2357	3399
inkomensachteruitgang op jaarbasis (f-a)	1047	2089
jaarinkomen van 38 300	alleenstaand	gehuwd
<i>PARTICULIERE VERZEKERING</i>		
ZVO-drempel (a)	1403	1403
spp-premie + omslagbijdr (b)	2864	5728
tegemoetkoming ZVO (b-a)	1461	4325
totale premielast (a)	1403	1403
<i>ZIEKENFONDSVERZEKERING</i>	5,4% over AOW 6,9% over aanvull. pensioen	
zf-premie over AOW (c)	1058	1472
zf-premie aanv.pensioen (d)	1290	1702
nominale zf-premie (e)	216	432
totale premielast (c+d+e=f)	2564	3606
inkomensachteruitgang op jaarbasis (f-a)	1161	2203

Bij de berekeningen is verondersteld dat de ziektekosten die voor Z.v.o.-tegemoetkoming in aanmerking komen, betrekking hebben op de premie (met inbegrip van WTZ- en MOOZ-omslagbijdragen) voor de standaardpakketpolis. Aan de hand van de tabel moet worden geconcludeerd dat de negatieve inkomenseffecten voor ziekenfondsverzekerde gepensioneerde Z.v.o.-betrokkenen structureel zijn. Het overgrote deel van de particulier verzekerde 65-plussers is immers verzekerd voor de standaardpakketpolis.

In de ziekenfondsverzekering zijn actieven het werknemersdeel van de procentuele ziekenfondspremie verschuldigd en betalen gepensioneerden bij afwezigheid van een werkgever de volledige ziekenfondspremie.

Voor 1997 bedraagt het werknemersdeel van de procentuele premie (voor personen jonger dan 65 jaar) 1,35% en het werkgeversdeel van de procentuele premie 5,55%.

Personen van 65 jaar of ouder zijn een procentuele premie van 5,4% over het AOW-pensioen en 6,9% over het aanvullend pensioen verschuldigd.

De inkomensachteruitgang houdt verband met het gegeven dat een gepensioneerde ziekenfondsverzekerde bij afwezigheid van een werkgever de volledige ziekenfondspremie verschuldigd is, terwijl de Z.v.o.-drempel is gebaseerd op de ziektekostenlast van de werknemer in de ziekenfondsverzekering. Zoals eerder in deze brief is aangegeven,

wordt onder die last verstaan: het werknemersdeel van de procentuele ziekenfondspremie, de loonheffing over het werkgeversdeel van de procentuele ziekenfondspremie en de nominale premie.

Sinds 1996 wordt de Z.v.o.-drempel vastgesteld op basis van uitsluitend het inkomen van de Z.v.o.-betrokkene. Ziektekosten van betrokkene en medebetrokkene(n) mogen worden gedeclareerd, op voorwaarde dat het inkomen van medebetrokkene(n) niet het hoofdkomen is. Dit is overeenkomstig de ziekenfondsverzekering, waar sprake is van medeverzekering, indien het premieplichtig inkomen tenminste de helft van het gezinsinkomen bedraagt. De Z.v.o.-drempel voor 1997 heeft betrekking op 3,1% van het inkomen van de betrokkene en op de nominale premie van f 216 voor de betrokkene en een eventuele medebetrokkene.

De gepensioneerde Z.v.o.-betrokkene die overgaat naar de ziekenfondsverzekering ondervindt een inkomensnadeel, omdat in diens oude particuliere verzekering ziektekosten werden vergoed die de Z.v.o.-drempel te boven gingen. Het bedrag van de Z.v.o.-drempel (dus de feitelijke premielast in de particuliere verzekering) is lager dan de ziekenfondspremie die de gepensioneerde moet betalen.

Versterking van het inkomensnadeel treedt op door het naar elkaar toegroeien van de ziekenfondspremie voor 65-minners en 65-plussers, zoals is besloten in het kader van de Wet Van Otterloo.

In deze wet is de bepaling opgenomen dat tussen 1995 en 1998 de ziekenfondspremie die 65-plussers over het AOW-pensioen verschuldigd zijn, wordt opgetrokken naar het niveau van de ziekenfondspremie voor 65-minners, zoals verschuldigd door werknemer en werkgever.

Deze verhogingen van de ziekenfondspremie voor ouderen – die gepaard gingen met soortgelijke verhogingen van de premie voor de standaardpakketpolis – worden gecompenseerd door brutering van het AOW-pensioen.

Per 1 januari 1998 zal de ziekenfondspremie over het AOW-pensioen even hoog zijn als de volledige ziekenfondspremie (werknemersdeel en werkgeversdeel) voor 65-minners.

Gegeven de huidige wijze van vaststelling van de Z.v.o.-drempel leiden de hier genoemde verhogingen van de ziekenfondspremie niet tot verhoging van de Z.v.o.-drempel. Het inkomensnadeel van de ziekenfondsverzekerde Z.v.o.-betrokkene ten opzichte van diens oude situatie in de particuliere verzekering is hierdoor dan ook versterkt.

De macro-gevolgen van wijziging van de inkomensgrens van de Wet Van Otterloo per 1 januari 1997 en per 1 juli 1997 worden op grond van berekeningen van het ministerie van Binnenlandse Zaken ingeschat op het volgende.

De verhoging van de inkomensgrens tot f 35 300 per 1 januari 1997 leidt naar schatting tot ziekenfondsverzekering van 9500 postactieven. De verhoging tot f 38 300 per 1 juli 1997 zou naar schatting leiden tot ziekenfondsverzekering van nog eens 5500 postactieven. Het gaat derhalve om ziekenfondsverzekering van in totaal 15 000 postactieven, te onderscheiden in 5000 alleenstaanden en 10 000 gehuwde of samenwonende paren (ofwel 20 000 gehuwde of samenwonende personen).

Conclusies

Zolang de Z.v.o.-drempel is gebaseerd op de ziektekostenlast van de ziekenfondsverzekerde werknemer, en zolang de gepensioneerde ziekenfondsverzekerde bij afwezigheid van een werkgever de volledige

ziekenfondspremie betaalt, vloeien de geconstateerde inkomenseffecten voort uit de bestaande regelgeving.

In het kader van de voorgenomen sectoralisatie van de Z.v.o.-regeling per 1 januari 1998 is door de Minister van Binnenlandse Zaken met de centrales van overheidspersoneel de afspraak gemaakt om in 1997 nader overleg te voeren over het geheel van ziektekostenregelingen voor het overheidspersoneel.

Hij is mij bekend dat in dat overleg ook over de relatie Z.v.o.-regeling en Wet Van Otterloo wordt overlegd. Voor de goede orde zij wel opgemerkt dat wijzigingen in de ambtelijke ziektekostenregelingen en dus ook in de Z.v.o.-regeling, vanwege het arbeidsvoorwaardelijke karakter daarvan, uitsluitend tot stand kunnen worden gebracht door de sociale partners bij de overheid.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal zend ik een afschrift van deze brief.

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
E. Borst-Eilers